קדשי קדשים פרק שישי זבחים ס.

אמה אל הכתף ומה א״ת ״ל יה׳ ב״ אמות משפת מזבח ולמעלה ומה ת״ל ג״ושלש אמות קומתו משפת סובב ולמעלה ור׳ יהודה כי גמיר גזירה שוה ברחבה הוא דגמיר ולרבי יהודה הא קא מיתחזי כהן נהי דכהן מיתחזי עבודה דבידו לא מיתחזי בשלמא לרבי יהודה היינו דכתיב ״קידש אלא לרבי יוסי מאי קידש להעמיד בה מזבח בשלמא לרבי יוסי היינו דכתיב ״קטן אלא לרבי יהודה מאי קטן הכי קאמר מזבח אבנים שעשה שלמה תחת מזבח הנחשת קטן הוה במאי פליגי מר סבר דנין חוץ מחוץ ואין דנין חוץ מפנים ומר סבר דנין כלי מכלי ואין דנין כלי מבנין אמר רבא ״מודה רבי יהודה בדמים דתניא ״רבי יהודה אומר כום אחד היה ממלא מדם התערובות ושופכו ״ על גבי מזבח שאם ישפך דמו של אחת מהן נמצא זה מכשירו ואי סלקא דעתך סבר רבי יהודה כולה ״ עזרה מיקדשא הא איתעבידא ליה מצוותיה ודלמא משום ״ דקסבר שפיכה מכח האדם בעינן אם כן נשקליה ונשפיך ליה אדוכתיה ודלמא משום דבעינן מצוה מן המובחר אמר רבי אלעזר ״מזבח שנפגם אין אוכלין ״ בגינו שירי מנחה שנאמר ״ואכלוה מצות אצל המזבח וכי אצל המזבח אכלוה אלא בזמן שהוא שלם ולא בזמן שהוא חסר אשכחן שירי מנחה ״קדשי קדשים מנלן ״ ת״ל ״קדש קדשים ״קדשים קלים מנין אמר אביי אתיא מדרשא דר׳ יוסי דתניא ״ר׳ יוסי אומר ג׳ דברים משום

עמה אל הכתף ומה ״ת״ל ״ בגוהכה קאמר וה״ה לכל המזבח: **משפת מזבח ולמעלה.** למעלה מן המזבח היה גוהכו ה׳ אמות: **משפת סובב ולמעלה.** עד מקום הקרנות ולמטה היאמנו ו׳ אמות וגוהכה הקרן אמה: **ור׳ יהודה.** אומר ״ דכריס ככתבן כי גמיר ג״ס דרכוע רכוע כרחבה דגמיר ״ למימר דמאמצעיתו מודד וממזבח דיחזקאל ״ וכדלעיל: **ולרבי יהודה.** נהי נמי דדכריס ככתבן הא קא מיתחזי כהן דהא ״ גוהכו אלא יקלעים אינן אלא ממש והוא ״ עלמא ג׳ אמות נמצא דאלו אלא למעלה מן הקלעים: **כשלמא לרבי יהודה היינו דכתיב קידש.** המלך את [תוך המלבן] וגו׳ שהוצרכה כל הרצפה לקדשה לשם מזבח וקדושתה בשירי מנחה ובשיר כדאמרי׳ בשבועות (דף יד.): **מאי קידש.** את תוך המלבן: ומשני קדשו לשם עזרה להעמיד בו מזבח אבנים: **כשלמא לר׳ יוסי.** דאמר של שלמה גדול ושל משה קטן: **היינו דכתיב קטן.** אמזבח הנחשת והכי קאמר דהעמיד מזבח אבנים כי מזבח הנחשת קטן ״: **אלא לרבי יהודה.** דאמר כולה רצפה קידש דמזבח ״ שלמה לא יכול להכיל העולה: **מאי קטן.** דכתיב אמזבח הנחשת הא דשלמה גופיה קטן הוה: **הכי קאמר כו׳.** ומשום דקאי במקום מזבח הנחשת ואילופו הוא קרי ליה מזבח הנחשת ובדברי הימים (ב ד) קרי ליה הכי בהדיא ויעש (המלך) מזבח נחשת כ׳ אמה ארכו וכ׳ אמה רחבו ואמקום המערכה קאי: **כמאי קמיפלגי.** ר׳ יוסי דגמיר רכוע רכוע ממזבח הזהב ורבי יהודה דגמיר לה מסל יחזקאל: **כלי מכלי.** מזבח הנחשת והזהב ״ כלים הם: **מודה ר׳ יהודה בדמים.** דלעו״ג דאמר רבי יהודה כל העזרה מקודשת הני מילי להקטיר חלבים אבל לזריקת דמים לא: **מדם הפערורום.** של פסחים מעל הרצפה: **בגינו.** בשבילו: **וכי אלא המזבח אכלוה.** והלא כל העזרה כשרה לכך דכתיב ״ ממנה מצות תאכל במקום קדוש (ויקרא ו׳): **קדש קדשים** ״. בג״ס דקדש קדשים יצאי מהדדי: **משוס**

ג׳

בגוהכה הוא דכתיב וגם לא גרס אל הכתף דלא קאי אממש עשרה דכתיב בקרא דהכהו לא מיתוקמא אלא ברחבה אלא פירוש הוא כלומר הקלעים היו גבוהין ממש עשרה שלא ירחו עבודה שבידו כרבי יוסי דאמר מזבח ״ אמות והאי דכתיב בקלעים וקומה ה׳ אמות ודאי משפת מזבח ולמעלה והאי קרא דמייתי וקומה ברוחב ה׳ אמות (היינו) ״ להוכיח גובה פתח כ׳ אמה כי אמה היינו ״ הוא דכתיב גבי מסך בפוף ויקהל ומפרש דמשפת קלעים ולמעלה קאמר שהקלעים היו גבוהין סביב הלבן לפון ודרום ומערב וכן לגד המזרח [שכמו] ״ שהקלעים היו ט״ו רוחב מימין הפתח וכן משמאל הפתח כמו ״ כן היו גבוהין ט״ו אמה ועל מסך הפתח כתיב רוחב כ׳ אמה וקומה ה׳ אמות ברוחב לעומת קלעי הלבן פירוש שהמסך כל רוחב כ׳ היה גבוה ה׳ אמות משאר קלעי הלבן אשאמה המסך גבוה כ׳ חו היא אמת ״ גובהו של פתח והכא שיעורא בתרא ליתיה אלא לרבנן דהא לרבי יהודה לא מתוקם כלל ״ ואע״ג דקאי התם לשנוי לרבנן ולרבי יהודה שיעור קמא יתישב לרבי יהודה דשנין פתח פתמה לא מיקרי דהכי נמי לא מיתוקם ההוא שיעורא כרבי יוסי דהכא אלא כרבי יהודה דפליג עליה והכא בשמעתין גרסי׳ מה משכן י׳ אמות אף מזבח י׳ אמות קלעים ט״ו ולא גרסינן ״ נמי אל הכתף דלאו קרא מייתי ובברייתא דמלאכת המשכן לא גרסינן כלל קלעים ט״ו במילתא דר׳ יוסי ופירושא בעלמא הוא כלומר הקלעים היו גבוהין ט״ו אמה אלא יולאה כהן ועבודה בידו ומה ת״ל ה׳ אמות משפת מזבח כו׳ ור״ת מפרש בספר היאר דלשמואל עלמו פריך נילף מפתח שער האהל מה אהל מועד אפתח היכל קלאי ואי אפשר לומר כן כלל כדמוכחי כמה קראי בפרשת אלה פקודי ובשאר מקומות וקלת קשה לפירוש ר״ת ״ דפריך מגוהה ממש דמאי משני פתח שער איקרי פתח פתמה לא מיקרי כיון דנקרא שער כ״ש דאיקרי פתח דפתח קטן משער ועוד נילף מפתח עזרה שנקרא פתח (ביחזקאל מא) והיה גוהכו עשרים ״: **הכי** קאמר מזבח אבנים שעשה שלמה תחת מזבח הנחשת. תימה דכפ׳ במה בהמה (שבת דף נה.) אמרינן ויעמוד אצל מזבח הנחשת מזבח הנחשת מי הוה אמר להן הקב״ה התחילו ממקום שאומרים שירה לפני בכלי נחשת ואמאי לא אמר כי הכא ות״ל דהתם מה לו להזכיר מזבח הנחשת כלל: **מודה** רבי יהודה בדמים. תימה מאי קס״ד מעיקרא והא קרן לה״ ורבוע יסוד מערבין ״ (לקמן סב.) **קדשים** קלים מנין. תימה דלא יליף מהיקשא מזבח התורה ״: **אתיא** מדרשא **דרבי יוסי.** תימה ״ ל״ל ג״ס דקדש קדשים ״ ועוד ״ [קדשים קליס] גופה נילף ממעשר וכי תימא מה למעשר שכן טעון וידוי וכסף ולורה בכור יוכיח ועוד דבהאי קרא דמייתי דמקדש מעשר לבכור נמי כתיב מעשה ואשם דמנינן בספרי פרשת ראה אנכם נקרכים ולאנכם אלו מעשות ואשמות וכן נקרא דלא תוכל לאכול בשעריך דרש פרק בתרא דמכות (דף ח.) נקרבן אלו מעשות ואשמות:

עשרים אמה ובשמעתא קמייתא דעירובין (דף ב:) קשה טפי דפריך בין לרבנן בין לר׳ יהודה ליליפו מפתח שער האהל ופי׳ שם בקונטרס שני לשונות ופי׳ בלשון שני דפריך ״ שיחשב פתח ברחב עשרים ומשני פתח שער האהל איקרי פתח פתמה לא איקרי אימא כי כתיב ממש עשרה (ב) בגוהכה כתיב והכתיב ויקומה ה׳ אמות ההוא משפת מזבח ולמעלה ופי׳ שם בקונטרס דהיינו כר׳ יוסי דשמעתין חו היא תימה דלא מצינן למימר ממש עשרה אמה בגוהכה כתיב אלא כרחבה כדפרישית ועוד קשה לפי מרחבה פריך התם הוה ליה למימר הכי אלא הא דתנן הרחב מעשר אמות ימעטו ולף מפתח שער האהל דין דעד השתא מיירי בגוהכה ועוד לר׳ יהודה אמאי הולרך להקשות מפתח האהל פתח ״ אולם דקאי ביה הוה ליה לאקשויי ועוד מאי קושיא מפתח האהל התנן ב״ יש לו לורת הפתח ת״ל למעט ואהל לורת הפתח הוה ליה שהיו העמודים משני לדדים וכלונסות על גביהן שהקלעים תלויין בהן ומיהו ״ בשמוך (ב) (קשה) כי פריך ור׳ יהודה מפתחו של אולם גמר והתנן וכו׳ ״ אלא משני שאני פתחו של אולם דה״ל לורת הפתח [ובע״כ צ״ל] דכיון דאלינא דרב קיימא לן עזרה דעתך סבר רבי יהודה כולה ״ עזרה מיקדשא הא איתעבידא ליה מצוותיה ודלמא משום ״ דקסבר שפיכה מכח האדם בעינן אם כן נשקליה ונשפיך ליה אדוכתיה ודלמא משום דבעינן מצוה מן המובחר אמר רבי אלעזר ״מזבח שנפגם אין אוכלין ״ בגינו שירי מנחה שנאמר ״ואכלוה מצות אצל המזבח וכי אצל המזבח אכלוה אלא בזמן שהוא שלם ולא בזמן שהוא חסר אשכחן שירי מנחה ״קדשי קדשים מנלן ״ ת״ל ״קדש קדשים ״קדשים קלים מנין אמר אביי אתיא מדרשא דר׳ יוסי דתניא ״ר׳ יוסי אומר ג׳ דברים משום

ר׳ אבג מיי׳ פ״ג מהלכות פסה״מ הלכה כב כה:

מסורת הש״ס

א) לעיל נט:, ב) [לעיל נד: ע״ש] פסחים סה. [מנחות נט: ע״ש תוספ׳ פסחים פ״ד ה״ז], ג) עי׳ ת״כ ויקרא נדבה פרש׳ ד הי״ג, ד) [תוספ׳ סנהדרין פ״ג הי״ב מכות יט. תהורה כא.], ה) עירובין ב.,), ו) [וע״ע תוס׳ עירובין ב: ד״ה כין לין ד״ה ולכ״ת], ז) [ועי׳ תוס׳ לעילנא: קד״ה תן לכן], ח) לעיל ד: ע״ש.

הגהות הב״ח

(א) תוס׳ ד״ה ולאמר קלעים וכו׳ ממש עשרה אמה כגוהכה וכו׳: (ב) באר״ ומיהו נסמוך נמי קשה כי פרק וכו׳ והתנן וכו׳ אמאי לא מצי לאוקי לורת הפתח אלא צ״ל דכמין: (ג) באר״ ועוד י״ל דסבר החצר:

גליון הש״ס

גמ׳ אין אוכלין בגינו ש״ר בגמרא. ולאחר שמוד ונגנה עי׳ תוס׳ בכ״מ דף נג ע״ב ד״ה לא פלגי:

שינויי נוסחאות

א) ניקמא כ״ל הא מה אני מקיים וחמש אמות קומתו משפת מזבח ולמעלה ושלש אמות קומתו משפת סובב ולמעלה לבר מאמה קרנות: ב) כמאכי חמש אמות קומתו. (וכ״ל שהוא ש״מ): ג) נ״ל חוזרקו זריקה אחת כנגד היסוד שאם נשפך דמו (בייב ובייא ובייה לעיל לד: ובמתנות נט.): ד) נ״ל קרקע (בייבא): ה) נ״ל הא קמ״ל שפיכה (בייבא): ו) מגלן אתיא קדש קדש כל״ל ש״מ. ועי׳ רש״ש דמפרש עפ״י הגוס׳ שלמענו: ז) נ״ל דקסבר (בייבא. ולפי״ז נריך לגנוס בן גם בתו״ה ותוס׳: ח) נ״ל דאמר (ש״מ): ט) הוא דגמיר (ש״מ): י) דיחזקאל בפיר לה וכדלעיל כל״ל (ש״מ): יא) דהא גובה המזבח (שחבייה): יב) כתה״ר וכהן עצמו: יג) כתה״ר ונסף ונגם ופסלו מאותו היום הלאה וגנזו: יד) נ״ל דאף מזבח (ש״מ): טו) נ״ל ומזבח הזהב (ש״מ): טו) דכתיב במנחה בחצר אהל מועד יאכלוה כל״ל ובסלר נתתן (ש״מ): יז) קדש קדש. בגיש דקדש קדש כל״ל (שחבייה). ולי׳ פות ד׳: יח) דפריך ארחבה שיחשב (ש״מ): יט) ומיהו קשה כל״ל (ש״מ). וגיר׳ נ״ק ומיהו הא לא קשיא כיון דאליבא דרב קיימא דאיתי תני במתני׳ צריך למעט אע״ג (דאיק) (ריש) לו צורת הפתח כדאמר התם. ומהאי טעמא כי פריך בסמוך ור״ל מפתחו של אולם נמר והתנן וכו׳ ולא מישני שאני פתחו של אולם דה״ל צורת הפתח כיון דאליבא דרב קיימא לא משני הכי דעד דשער ולכו׳: כא) וכו׳ ואמאי לא משני (ש״מ): כב) טעמא נמי פריך כל״ל (ש״מ): כג) דבינו תם (ש״מ. ב״ש וכ״ה בתו׳ הרא״ש ותוס״פ ושאר ראשונים בעירובין שם. [ומסגיה בד׳ ולגא שבתב לפי׳ זה אותם בר״ת דעירובין, לא ד״ק]: כד) נ״ל דמפתחבא (ש״מ): כה) דפתח אהל מועד על בריחין שלא כדין איקרי פתח וחידוש כו׳ כל״ל (ש״מ): כו) כתוס׳ הרא״ש שם נוסף ובכה״ג לא איקרי פתח: כז) כתוס׳ הרא״ש שם הלכך פתח ההיכל דלא איקרי פתח אלא מדרכתיב פתח אוהל מועד: כח) אמה הוא דגבוהי (תוס׳ הרא״ש שם). וכ״ש אמה גובהה: כט) נ״ב מדוע הוקף כקונגריס: ל) והיינו (ש״מ): לא) כש״מ מוחק תיבות [שבמו] שהקלעים היו ט״ו רוחב: לב) וכמו כן (שבחבייה): לג) מדת גובהו כל״ל (ש״מ): לד) דהא לר׳ יהודה קלעי הלבן קבע לא בגיהו אלא ממש (תוס׳ הרא״ש שם): לה) ולא גרסינן ואומר ולא גרסינן נמי כו׳ כל״ל (ש״מ): לו) נ״ל המגא (ש״מ): לז) כש״מ מקן לל״ל לפירוש רבינו. וזה אינו מוקם להגהתו דלעיל כאות כג. ובתוס׳ הרא״ש ותוס׳ הגה: לח) כש״מ נוסף וכבוש. וכ״ה לפון הכמ״ת לקמן סב ע״ש: לט) גי׳ נ״ק ופס״מ תימה דקדשי קדשים נופה נילף ממעשר רבי תימא כו׳. ובשאר נמתקן ובע״ר בדא״ש. ס״מ תימה ל״ל ג״ש דקדש קדשים, הא כתיב בהאי קרא דמייתי והבאתם שמה וגו׳ ועוד כו׳: מ) דקדש קדש כמל״ל (בפס״ ש״מ. ראה לעיל אות ה): מא) ועוד דמנחה נופה נילף ממעשר הקל רבי תימא כו׳ כל״ל (ב״ש. ובגיגין ועי׳ מלרים). נ״ל ועוד קדשי קדשים נופה נילף (ש״מ):

עין משפט נר מצוה

תורה אור השלם

1. אֹרֶךְ הַקֶּצֶר מֵאָה בָאַמָּה וְרֹחַב חֲמִשִּׁים בַּחֲמִשִּׁים וְקֹמָה חֲמֵשׁ אַמּוֹת שֵׁשׁ מִשְּׂפַת וְאֵילֶיהָם נְחֹשֶׁת: שמות כז, יח

2. וְעָשִׂיתָ אֶת הַמִּזְבֵּחַ עֲצֵי שִׁטִּים חָמֵשׁ אַמּוֹת אֹרֶךְ וְחָמֵשׁ אַמּוֹת רֹחַב רָבוּעַ יִהְיֶה הַמִּזְבֵּחַ וְשָׁלֹשׁ אַמּוֹת קֹמָתוֹ:

שמות כז, א

3. בְּיוֹם הַהוּא קֹדֶשׁ הַמֶּלֶךְ אֶת תּוֹךְ הֶחָצֵר אֲשֶׁר לְפְנֵי בֵּית יְהוָה כִּי עָשָׂה שָׁם אֶת הָעֹלָה וְאֶת הַמִּנְחָה וְאֶת חֲלְבֵי הַשְּׁלָמִים כִּי מִזְבַּח הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר לִפְנֵי יְהוָה מִהְכִּיל אֶת הָעֹלָה וְאֶת הַמִּנְחָה וְאֶת חֲלְבֵי הַשְּׁלָמִים: מ״א ח, סד

4. וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל אַהֲרֹן וְאֶל אֶלְעָזָר וְאֶל אִיתָמָר בָּנָיו הַנּוֹתָרִים קְחוּ אֶת הַמִּנְחָה הַנּוֹתֶרֶת מֵאִשֵּׁי יְהוָה וֹאכלֻהָ מַצּוֹת אֵצֶל הַמִּזְבֵּחַ כִּי קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הוּא: ויקרא י, יב

מוסף רש״י

מדם התערובות. של פסחים שנתנלו על הלקה משום דמיישינן לאחר שנתקבל הדם אחר תן הפסחים נשפך לאחן ולא מזרק והשתא משמרי מזריקה דהאי דם, דקר״ל נשפך הדם תן הכלי על הלקה ונשפכו כסר (מנחות נט:) שאם ישפך דמו של אחת מהן. על ידי שהן רגים ונגללים לעשות: נמצא כוס זה מכשירו. שהרי מכילם תערובים כו. ולו משום לאיעבוי נדם התמלנים. תמריגן לקחן ר׳ יהודה לעשמיה לאחר אין דם מבטל דם, ולא אמרינן לאיעבוי ליה בהתערבו הוא״ל ובידו לאוקמה לא קיימי אחמעלות ואחמעות דכתיב אחם ובכתיבם ניחם (מהרש״):

שיטה מקובצת

ודלמא משום דבעינן מצות מן המובח״. הוא הדין דהוה מלי למימר משום דבעינן יסוד: תוד״ה אתיא כו׳ דיים פ״ב דסבית בקרי תאבר אלו המאות ואשמות. ולאמלי דפר ריבה לעיל (דף ט ע״ב) דאמלה לא קיימי אחמעלות ואחמות דכתיב אחם ובכתיבם ניחם (מהרש״):

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com